
UNIVERSITI SAINS MALAYSIA

Peperiksaan Semester Pertama
Sidang Akademik 2005/2006

November 2005

KTT 313 – Kimia Takorganik III

Masa: 3 jam

Sila pastikan bahawa kertas peperiksaan ini mengandungi LIMA muka surat yang bercetak sebelum anda memulakan peperiksaan ini.

Jawab LIMA soalan.

SOALAN PERTAMA WAJIB dijawab. Kemudian jawab EMPAT soalan lagi dengan memilih DUA soalan dari **BAHAGIAN A** dan DUA soalan dari **BAHAGIAN B**.

Jika calon menjawab lebih daripada lima soalan, hanya lima soalan pertama mengikut susunan dalam skrip jawapan akan diberikan markah.

BAHAGIAN A

1. (a) Borana, seperti BH_3 , merupakan sebatian kekurangan elektron. Jelaskan dengan memberi satu contoh dalam setiap kes mengapa borana
- (i) merupakan agen penurunan yang baik bagi tindak balas penurunan asid karboksilik kepada alkohol, dan
  - (ii) membentuk gugusan melalui ikatan tiga pusat dua elektron.
- (10 markah)
- (b) Jelaskan tindak balas redoks antara $[\text{Fe}(\text{H}_2\text{O})_6]^{2+}$ dan $[\text{Fe}(\text{H}_2\text{O})_6]^{3+}$ dengan
- (i) Mekanisme Sfera Luar, dan
  - (ii) Mekanisme Pemindahan Atom.

(10 markah)

BAHAGIAN B

2. (a) Anion gugusan $[\text{B}_{10}\text{H}_{10}]^{2-}$ merupakan gugusan yang stabil dan bertindak balas dengan garam arildiazonium untuk memberi sebatian azo berwarna $[\text{Ar}-\text{N}=\text{N}-\text{B}_{10}\text{H}_9]$. Tulis persamaan bagi tindak balas tersebut dan lukis struktur bagi sebatian azo yang dihasilkan.
- (6 markah)
- (b) Tindak balas pengdehalogenan sebatian dietilaminaboron klorida, Et_2NBCl_2 akan memberi sebatian poliborana siklik. Cadangkan mekanisme bagi pembentukan sebatian oktahedral $\text{B}_6(\text{NEt}_2)_6$.
- (6 markah)
- (c) Tindak balas pengdehalogenan $(\text{Et}_2\text{N})_2\text{BCl}$ akan menghasilkan sebatian diborana, $(\text{Et}_2\text{N})_2\text{B}-\text{B}(\text{NEt}_2)_2$. Cadangkan bagaimana sebatian gugusan borana dan sebatian poliborana linear $(\text{Et}_2\text{N})_2\text{B}-\text{B}(\text{NEt}_2)-\text{B}(\text{NEt}_2)-\text{B}(\text{NEt}_2)_2$ dapat disintesis.

(8 markah)

3. (a) Sebatian gugusan logam peralihan $[\text{Mo}_6\text{Cl}_8]^{4+}$ mempunyai struktur oktahedral dengan setiap atom molibdenum terletak pada bucu oktahedron dan setiap ligan klorida membentuk titian dengan tiga logam molybdenum. Lukis struktur $[\text{Mo}_6\text{Cl}_8]^{4+}$ dan kira tertib ikatan bagi ikatan Mo-Cl.
(6 markah)
- (b) Sebatian $[\text{Re}_2\text{Cl}_8]^{2-}$ mempunyai ikatan Re-Re dengan jarak ikatan 2.24 Å manakala di dalam unsur logam Re, jarak antara dua atom Re adalah 2.74 Å. Jelaskan perbezaan dalam jarak ikatan ini dari segi teori ikatan valens.
(8 markah)
- (c) Sebatian Sr_3P_{14} mengandungi ion $[\text{P}_7]^{3-}$. Cadangkan struktur bagi ion $[\text{P}_7]^{3-}$ berdasarkan kepada struktur P_4S_3 yang berisoelektronik kepada $[\text{P}_7]^{3-}$. Kira bilangan elektron valens pada $[\text{P}_7]^{3-}$ dan P_4S_3 .
(6 markah)
4. (a) Jelaskan pemerhatian bahawa NbF_5 membentuk tetramer tetapi NbCl_5 hanya membentuk dimer.
(6 markah)
- (b) Diberi bahawa dalam keadaan bes, ion xenat, HXeO_4^- terurai kepada ion perxenat, XeO_6^{4-} , gas xenon, Xe dan gas oksigen, O_2 , tulis persamaan berimbang untuk mewakili tindak balas penguraian tersebut. Nyatakan keadaan pengoksidaan pada atom Xe di dalam bahan tindak balas dan hasil tindak balas tersebut.
(6 markah)
- (b) Interaksi I_2 dengan ligan penderma kuat membawa kepada pembentukan kompleks seperti ion bis(piridina)iodin(I), $[\text{py-I-py}]^+$. Cadangkan satu model pengikatan bagi kompleks tersebut dari segi
- (i) teori penolakan pasangan elektron petala valens, dan
  - (ii) teori orbital molekul ringkas.
- (8 markah)

5. (a) Pemalar kadar tindak balas penukargantian Cl^- dengan H_2O pada kompleks $[\text{PtClL}(\text{PEt}_3)_2]$ (di mana $\text{L} = 2,6\text{-dimetilpiridina}$) pada 25°C didapati meningkat sedikit apabila L berkedudukan *trans* berbanding dengan apabila L berkedudukan *cis*. Jelaskan pemerhatian ini.

(10 markah)

- (b) Ramalkan dan berikan keterangan ringkas sama ada kadar tindak balas berikut

akan menurun, meningkat atau tidak begitu berubah apabila

- (i) ligan keluar Cl^- ditukarganti dengan ligan keluar Br^- ,
- (ii) dua ligan penonton py ditukarganti dengan dua ligan penonton 2-metilpiridina,
- (iii) ligan masuk NH_3 ditukarganti dengan ligan masuk CN^- , dan
- (iv) ligan penonton py yang berkedudukan *trans* kepada ligan keluar Cl^- ditukarganti dengan ligan penonton NO_2^- .

(10 markah)

6. (a) *Kesan trans* adalah fenomena kinetik. Terangkan kenyataan ini.

(8 markah)

- (b) Lazimnya, tindak balas redoks berlaku melalui Mekanisme Sfera Dalam atau melalui Mekanisme Sfera Luar. Apakah perbezaan yang ketara antara kedua-dua mekanisme tersebut?

(4 markah)

- (c) Jelaskan mengapa tindak balas redoks antara $[\text{Co}(\text{NH}_3)_6]^{2+}$ dan $[\text{Co}(\text{NH}_3)_6]^{3+}$ berlaku dengan kadar yang amat perlahan, $k = 10^{-9} \text{ M}^{-1}\text{s}^{-1}$.

(8 markah)

7. (a) Perikan *kesan sterik* bagi tindak balas penukargantian ligan pada kompleks oktahedral yang berlaku melalui mekanisme Disosiatif (**D**).

(10 markah)

- (b) Berdasarkan struktur reaktan dan produk, mekanisme tindak balas penukargantian ligan pada kompleks satah persegi empat mungkin dapat dibezakan sama ada ianya berlaku melalui mekanisme A atau I_a . Jelaskan perkara ini.

(10 markah)

-ooo O ooo-